

Sygn. akt V KK 73/21

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **A. S. (A. S.)**

skazanego z art. 177 § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k.
w zw. z art. 178 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w Izbie Karnej w dniu 4 marca 2021 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 4 sierpnia 2020 r.,

sygn. akt VII Ka (...), zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 16 marca 2020 r., sygn. akt II K (...),

- 1. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu r. pr. K. S., Kancelaria Radcy Prawnego w O., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji.**

UZASADNIENIE

A. S. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 9 marca 2019 r. w M., województwa (...) kierując samochodem osobowym marki O. o numerach rejestracyjnych (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości

wynoszącym 0,94 promila alkoholu we krwi (1 badanie), i 1,1 promila alkoholu we krwi (2 badanie), oraz jadąc z prędkością nie mniejszą niż 135 kilometrów na godzinę w obszarze zabudowanym, gdzie obowiązuje ograniczenie prędkości do 50 kilometrów na godzinę, mokrą nawierzchnią jezdni, Drogą Wojewódzką numer (...) od D. w kierunku miejscowości O. po zjechaniu z łuku drogi nie zachował należytej ostrożności i nie dostosował prędkości oraz taktyki i techniki jazdy do warunków drogowych w wyniku czego stracił panowanie nad kierowanym pojazdem i zjechał na przeciwny pas ruchu i uderzył w jadący prawidłowo z przeciwnego kierunku samochód osobowy S. o nr rej. (...) kierowany przez R. K. a następnie uderzył w jadący prawidłowo za S. nadjeżdżający z przeciwnego kierunku samochód osobowy T. o numerze rejestracyjnym (...) kierowany przez M. S. w wyniku czego pokrzywdzony R.K. doznał obrażeń ciała w postaci niewielkich ran tłuczonych głowy, rany szarpanej uda lewego, głębokiej rany dartej okolicy kolanowej lewej drążącej do jamy stawu kolanowego lewego, niewielkiej rany płatowej podudzia lewego, licznych otarć naskórka ciała, sińców klatki piersiowej przedramienia lewego i podudzia prawego, podbiegnięć krwawych powłok czaszki, okrzężnej szczeliny złamania czaszki, śladowego krwiaka podtwardówkowego na powierzchni mózdzku, słabo wyrażonego makroskopowo obrzęku mózgu, rozerwania kręgosłupa pomiędzy trzecim a czwartym kręgiem piersiowym, licznych obustronnych złamań żeber, złamania mostka, rozerwania worka osierdziowego, trzech głębokich szczelin serca, rozerwania lewej kopuły przepony, rozdęcia żołądka z jego częściowym przemieszczeniem do lewej jamy opłucnowej, krwiaka jam opłucnowych, obecności krwi w drogach oddechowych, niewielkich podopłucnowych stłuczeń płuc, małopolicznych ognisk zachyłastowych krwią w płucach, krwi w jamie otrzewnej, płytkich naderwań śledziony, szczeliny pęknięcia wątroby, podbiegnięć krwawych przestrzeni zaotrzewnowej, niewielkich podbiegnięć krwawych ściany jelita cienkiego, rozejścia spojenia łonowego, rozerwania pęcherza moczowego, rozejścia obu stawów krzyżowo- biodrowych, trój miejscowego złamania lewej kości udowej, odłamania tylnego brzegu panewki prawego stawu biodrowego, złamania trzonu lewej kości ramiennej, w wyniku czego w dniu 9 marca 2019 r. poniósł śmierć na miejscu wypadku, pokrzywdzony J.K. doznał obrażeń ciała w postaci złamania żeber od V do XII po stronie lewej,

stłuczenia płuca lewego, odmy i krwiaka jamy opłucnowej lewej, uszkodzenia przedniego przyczepu lewej kopuły przepony, stłuczenia brzucha, licznych otwartych wybroczyn okolicy biodrowej i lędźwiowej lewej, pourazowego stłuczenia krezki z martwicą odcinka esicy jelita grubego, stłuczenia jelita cienkiego, uszkodzenia moczowodu lewego w następstwie czego doszło do ostrego zapalenia jamy otrzewnowej, niewydolności krążenia, niewydolności oddechowej i niewydolności nerek, liczne obrażenia spowodowały konieczność usunięcia fragmentu jelita grubego z wyłonieniem sztucznego odbytu, wytworzenia stomii na jelicie cienkim oraz usunięcia lewej nerki stanowiących ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu oraz spowodowały trwały skutek w postaci ciężkiego kalectwa to jest skutki o jakich mowa w art. 156 paragraf 1 punkt 2 Kodeksu Karnego, a pokrzywdzony P. P. doznał otwartego, poprzecznego złamania trzonu kości ramiennej lewej z przemieszczeniem, ran twarzoczaszki, rany przedniej powierzchni prawego stawu biodrowego a powyższe obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała i rozstrój zdrowia inny niż określony w art. 156 § 1 Kodeksu Karnego, trwający dłużej niż 7 dni stanowiący skutki o jakich mowa w art. 157 § 1 Kodeksu Karnego,

tj. o przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. i art. 177 § 1 k.k. w zw. żart. 178 § 1 k.k.;

II. w dniu 9 marca 2019 r. jadąc na trasie D. – M. Drogą Wojewódzką numer (...) województwa (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 0,94 promila alkoholu we krwi (1 badanie), i 1,1 promila alkoholu we krwi (2 badanie), umyślnie prowadził samochód osobowy marki O. o numerach rejestracyjnych (...) w ruchu lądowym,

tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2020 r. Sąd Rejonowy w O., sygn. akt II K (...):

1. uznał oskarżonego A. S. za winnego popełnienia czynu wyżej opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku precyzując, że oskarżony w następstwie umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nieumyślnie spowodował wypadek opisany w tym czynie, następstwem, czego była

śmierć pokrzywdzonego R. K. oraz obrażenia ciała opisane w tym czynie u pokrzywdzonych J. K. i P. P., to jest przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. i art. 178 § 1 k.k. i za to z mocy art. 177 § 2 k.k. i art. 178 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;

3. na podstawie art. 47 § 3 i § 4 k.k. orzekł od oskarżonego tytułem zadośćuczynienia nawiazki na rzecz pokrzywdzonych: J. K. w wysokości 7000,00 (siedem tysięcy) zł, P. P. w wysokości 2000,00 (dwa tysiące) zł, R. K. w wysokości 5000,00 (pięć tysięcy) zł i K. Ł. w wysokości 5000,00 (pięć tysięcy) zł;

4. uznał oskarżonego A. S. za winnego popełnienia czynu wyżej opisanego w punkcie II części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. i za to z mocy art. 178a § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

5. na podstawie art. 42 § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat;

6. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5000,00 (pięciu tysięcy) zł;

7. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego A. S. w punktach 1 i 4 wyroku kary połączył i wymierzył mu karę łączną 6 (sześciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

8. na podstawie art. 90 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone wobec oskarżonego w punktach 2 i 5 wyroku środki karne zakazu prowadzenia pojazdów połączył i wymierzył mu łączny środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Apelacje od tego orzeczenia wnieśli: obrońca, pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej oraz prokurator.

Obrońca zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania, tj.

- art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zeznań świadków, tj. O. V., I. O., D. K., M. O., P. P., J. K., M. S., D. M., T.P., uznając, że ich zeznania są wzajemnie uzupełniające się i korelują ze sobą, podczas gdy:

- ich zeznania stoją w sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego, z których wynika, iż nie dopuścił się zarzucanych mu czynów,

- wymienione wyżej osoby nie były naocznymi świadkami zdarzenia, nie posiadają także wiadomości specjalnych w przedmiotowej sprawie,

- świadkowie O. V., I. O. w dniu zdarzenia pozostawali pod znacznym wpływem alkoholu, przez co nie sposób uznać ich zeznań za wiarygodne i miarodajne źródło dowodów,

- art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w postaci dokumentacji fotograficznej oraz nagrań monitoringu, uznając iż wskazujące na zawinienie oskarżonego, podczas gdy dokumentacja ta zawiera jedynie zarys postaci i samochodów bez rejestracji, przez co nie można jednoznacznie wykazać zarówno sprawcy zdarzenia, jak i okoliczności sprawy,

- art. 410 k.p.k. poprzez częściowe pominięcie przy dokonywaniu ustaleń faktycznych istotnych dowodów w postaci zeznań świadka O. D., z którego jednoznacznie wynika, iż oskarżony nie popełnił zarzucanych mu czynów, w tym nie prowadził samochodu pod wpływem alkoholu i nie spowodował wypadku, gdyż był pasażerem samochodu O., a nie jego kierowcą,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a polegający na błędnym przyjęciu, iż dowody ujawnione w sprawie i ustalone na ich podstawie okoliczności wskazują, że oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynów stypizowanych w art. 177§ 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k., 178 §

1 k.k. i 178a § 1 k.k., podczas gdy prawidłowo ocena materiału dowodowego w tym wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków oraz materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do przeciwnego wniosku.

Z ostrożności procesowej przedmiotowemu rozstrzygnięciu zarzucił także:

- rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary łącznej 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz środków karnych i środków kompensacyjnych, do stopnia społecznej szkodliwości przypisanych oskarżonemu czynów, rodzaju i rozmiaru ujemnych następstw w/w czynów, właściwości i warunków osobistych oskarżonego oraz sposobu życia przed popełnieniem przestępstw, w tym jego wieku, stanu zdrowia, sytuacji materialnej, które to okoliczności łącznie wymagały orzeczenia kary, środków karnych i środków kompensacyjnych w łagodniejszym wymiarze.

W związku z tak sformułowanymi zarzutami wniósł:

- o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów,

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądu pierwszej instancji.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej zaskarżył ten wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze jednostkowej za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. i art. 178 § 1 k.k., tj. w punkcie 1., a tym samym również i w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej, tj. w punkcie 7.

Na mocy art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt. 4 k.p.k. powyższemu wyrokowi zarzucił rażącą łagodność wymierzonej kary jednostkowej, wyrażającą się w tym, że wobec A. S. za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze zaledwie 6 lat i 6 miesięcy, podczas gdy okoliczności popełnionego czynu, jego skutki, stopień winy oskarżonego, liczba i waga naruszonych przez oskarżonego zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

a także społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, uzasadniają wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności w granicach maksymalnego ustawowego zagrożenia.

Podnosząc powyższy zarzut, na mocy art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1. poprzez wymierzenie oskarżonemu za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. i art. 178 § 1 k.k. kary pozbawienia wolności w granicach maksymalnego ustawowego zagrożenia;

2. zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 7. poprzez orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności w granicach maksymalnego ustawowego zagrożenia.

Prokurator zaskarżył powyższy wyrok, w części dotyczącej kary na niekorzyść A. S.

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt. 4 k.p.k., wyrokowi temu zarzucił rażąco niewspółmierność kary w stosunku do stopnia winy oskarżonego i społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu poprzez niesłuszne orzeczenie wobec niego za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. i z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. kary jedynie 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczenie za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. kary jedynie 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz orzeczenie kary łącznej w wysokości jedynie 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności wskutek czego orzeczona kara nie jest nieadekwatna do stopnia winy ani do stopnia społecznej szkodliwości czynu, nie spełnia także stawianych przed karą celów w zakresie prewencji indywidualnej i ogólnej, nie uwzględnia motywacji i sposobu działania sprawcy, rodzaju i stopnia naruszonych przez sprawcę obowiązków ani nie uwzględnia także rozmiaru ujemnych następstw przestępstwa a także nie spełnia zadań w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, nie realizując nadto zadań zapobiegawczych i wychowawczych przed nią stawianych.

Na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia:

- w punkcie 1 wyroku poprzez orzeczenie 12 lat kary pozbawienia wolności;

- w punkcie 4 wyroku poprzez orzeczenie 2 lat kary pozbawienia wolności;
- w punkcie 7 wyroku poprzez orzeczenie kary łącznej 12 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w O., sygn. akt VII Ka (...), zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że:

- czyn przypisany oskarżonemu w pkt 1. części dyspozytywnej zakwalifikował jako przestępstwo z art. 177 § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 177 § 2 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. oraz art. 178 § 1 k.k. wymierzył mu karę 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności;
- na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wobec oskarżonego i wymierzył mu karę łączną 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył to orzeczenie w całości i zarzucając:

1. mającą wpływ na rozstrzygnięcie rażąco obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. zw. z art. 433 § 2 k.p.k. poprzez dokonanie nieprawidłowej kontroli odwoławczej wyrażającej się w akceptacji dowolnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy w postaci uznania, że zgromadzone w sprawie dowody, w tym zwłaszcza zeznania świadków, zabezpieczony zapis z monitoringu sklepu B. oraz protokoły oględzin miejsca zdarzenia, pojazdu i wnioski płynące z analizy opinii biegłych jednoznacznie wskazują na to, że to skazany w dniu 9 marca 2019 r. kierował samochodem osobowym marki O.;
2. mającą wpływ na rozstrzygnięcie rażąco obrazę przepisów postępowania, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak wszechstronnego i wnikliwego oraz wyczerpującego odniesienia się do wszystkich zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego;
3. mającą wpływ na rozstrzygnięcie rażąco obrazę przepisów postępowania, tj. art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie zasięgnięcia opinii biegłego z zakresu genetyki sądowej na okoliczność ustalenia, czy na

zabezpieczonych fragmentach poduszki powietrznej od strony prawej z przedniej strony pojazdu oraz kierownicy były ślady DNA skazanego, podczas gdy opinia taka pozwoliłaby na ustalenie kto siedział na miejscu kierowcy w chwili wypadku i weryfikację wątpliwości powstałych w tym zakresie w toku postępowania,

wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o nieuwzględnienie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia jako oczywiście bezzasadnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Trzeba uznać, że dwa pierwsze zarzuty sformułowane w jej petitum, pomimo wskazywania w nich na unormowania określające standardy kontroli instancyjnej, w istocie rzeczy sprowadzają się do kwestionowania oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, a zaprobowany przez Sąd odwoławczy.

Autor kasacji przedstawia przy tym subiektywną ocenę materiału dowodowego, w szczególności w zakresie wiarygodności zeznań świadków, co nie może wpisywać się w sferę argumentacji, która mogłaby wykazać nieprawidłowość kontroli instancyjnej. Z tego powodu należy mieć na uwadze, że o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, natomiast o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k., wówczas gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., II KK 13/19).

Analiza pisemnych motywów rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji tymczasem jednoznacznie wskazuje na to, Sąd ten wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku i zweryfikował dowody, takie jak: zeznania świadków, zabezpieczony zapis z monitoringu sklepu B. oraz protokoły oględzin miejsca zdarzenia, pojazdu, czemu dał wyraz na s. 5 - 10 uzasadnienia.

Sformułowanie zarzutu obrazu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. sprowadza się zatem do zaprezentowania subiektywnej oceny materiału dowodowego, stanowiąc próbę zdublowania kontroli instancyjnej. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że z istoty samej kasacji wynika, iż w tym postępowaniu niedopuszczalne jest dokonywanie przez Sąd Najwyższy ponownej oceny dowodów, czy też poprawności dokonanych ustaleń faktycznych. Sąd kasacyjny jest uprawniony tylko do weryfikacji, czy sądy obydwu instancji dokonując tych ustaleń, nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł procedowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku. W tej sytuacji należy uznać, że kontroli w trybie kasacji podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2019 r., V KK 373/18). W przedmiotowej sprawie autor kasacji nie wykazał jednak błędu w weryfikacji ustaleń faktycznych w świetle standardów kontroli odwoławczej, a przedstawił tylko własną ocenę materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie. Wobec tego zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. należy uznać za oczywiście bezzasadny.

Na uwzględnienie nie zasługuje także zarzut trzeci. Sąd Najwyższy podziela w tym zakresie stanowisko prokuratora wyrażone w pisemnej odpowiedzi na kasację, że nie można upatrywać błędu w zaniechaniu dopuszczenia z urzędu przez Sąd dowodu z genetycznych badań śladów DNA na obu przednich poduszkach powietrznych samochodu, celem poszukiwania na tych poduszkach śladów DNA skazanego i wykazania na podstawie tych badań, na którym fotelu - kierowcy czy pasażera z przodu O. siedział skazany. Oskarżyciel publiczny słusznie wskazał, że tego rodzaju dowód, w ramach rozpoznawanej sprawy, jest zbędny do wykazania opisanych kwestii, nie był też uprzednio wnioskowany, a obecnie może być poczytywany wyłącznie jako oczywiście zmierzający do przedłużenia postępowania. Ze zgromadzonego bowiem w sprawie materiału dowodowego w sposób jednoznaczny wynika, że to skazany był kierowcą O. w czasie wypadku. Poza tym skutki wywołanego zachowaniem skazanego zdarzenia, w tym rozmiary uszkodzenia pojazdu, pozostałe tylko fragmenty poduszek powietrznych, działania służb ratunkowych także wewnątrz pojazdu, mogłyby

przeszkodzić w uzyskaniu rzetelnego wyniku badania, o którego wykonanie obrońca zabiega.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.